

Morgenmøde: Nyt på affaldsområdet

14. maj 2024

Program

- Velkommen
- 09.15 – 10.15: Nyt og status på affaldsforbrænding
- 10.15 – 10.45: Ny lovgivning og praksis
- 10.45 – 11.00: PAUSE
- 11.00 – 12.15: Miljøansvar

Nyt og status på affaldsforbrænding

Affaldsforbrænding - Kapacitet

Status - kapacitet

- Klimaplan for en grøn affaldssektor, juni 2020:
 - Reduktion af affaldsforbrændingskapaciteten med 30 % i 2030
 - Miljømæssige dårligste anlæg skal lukke, men med respekt el- og varmeforsyningssikkerhed
 - Udbudspligt for kommunalt forbrændingseget affald

01.05.2024 | kl. 10.50 | AFFALD

Danmark kan ende med at eksportere affald til forbrænding efter 2030

Stik imod tidligere tal varsler ministerie, at mængderne af forbrændingseget affald i Danmark vil matche forbrændingskapaciteten allerede fra næste år. "Helt nye toner," siger branchedirektør.

Hvordan behandles CO2-kvoter i prisloft for affaldsforbrænding?

Retsgrundlaget

- Varmeforsyningslovens § 20, stk. 8 og 9 og prisloftbekendtgørelsen, bekg. nr. 817, 2017:
 - *Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om et prisloft for opvarmet vand eller damp fra affaldsforbrændingsanlæg. I reglerne lægges vægt på at understøtte en økonomisk og miljømæssig effektivisering af affaldssektoren og på at sikre, at varmemeforbrugerne alene skal bære de omkostninger, der kan henføres til varmeproduktionen*
- Varmeforsyningslovens § 20, stk. 8 og 9:
 - *Stk. 8. Udgifter til erhvervelse af kvoter til varmeproduktion må først indregnes i priserne for ydelser omfattet af stk. 1, når de gratis tildelte kvoter efter lov om CO2-kvoter ikke er tilstrækkelige til at dække CO2-udledningen fra varmeproduktionen.*
 - *Stk. 9. Værdien af overskydende CO2-kvoter tildelt til varmeproduktion i medfør af lov om CO2-kvoter modregnes i priserne for ydelser omfattet af stk. 1. Værdien af overskydende CO2-kvoter, som er opstået ved statsligt støttet CO2-fangst, -transport, -lagring og -udnyttelse, skal dog overføres til CO2-fangstenheden, som skal lade værdien indgå i beregningen af støttebeløbet. Ved overskydende kvoter forstås, at antallet af gratis tildelte kvoter til producenten i medfør af lov om CO2-kvoter er større end det antal, producenten faktisk har haft behov for til dækning af CO2-udledningen fra varmeproduktionen.*

Hvordan behandles CO2-kvoter i prisloft for affaldsforbrænding?

Henvendelse til Energistyrelsen

- Bech-Bruun og Horten henvendte sig til ENS med hver deres fortolkning af følgende spørgsmål:
 - *Energistyrelsens vejledende udtalelse om, hvorvidt omkostningerne til køb af manglende CO2-kvoter ud over gratis kvoter skal indgå i vurderingen af, om varmeproducentens omkostningsbestemte varmepris overstiger prisloftet for varme fra affaldsforbrændingsanlæg, når kvoterne indkøbes af varmeaftager, som overføre dem vederlagsfri til varmeproducenten*

Hvordan behandles CO2-kvoter i prisloft for affaldsforbrænding?

Energistyrelsens udtalelse

- Energistyrelsens vejledende udtalelse af 3. november 2023:
 - *”Det er Energistyrelsens vurdering, at gældende regler ikke indeholder nogen pligt for varmeaftageren til at købe ekstra kvoter til vederlagsfri overførsel til varmeproduktionsenheden...*
 - *Energistyrelsen bemærker herefter, at et affaldsforbrændingsanlæg er omfattet af et prisloft, jf. varmemforsyningslovens § 20, stk. 4. Reglerne om prisloft skal blandt andet sikre, at varmeaftagerne alene skal bære de omkostninger, der kan henføres til varmeproduktionen.”*
- Energistyrelsen fastslår med andre ord, at omkostninger til CO2-kvoter som forbruges ved affaldsforbrænding skal indregnes i den omkostningsbestemte varmepris, og kun kan opkræves hos varmeaftageren, hvis det er muligt i forhold til prisloftet. Kvoterne kan således ikke vederlagsfrit overføres til affaldsforbrændingsanlægget som varmeproducent.

Ny CO2-afgift og emissionsafgift

Lovforslag

- Lovforslag nr. 182 om CO2-afgiftsreform og en ny emissionsafgiftslov:
 - Lovforslagene indebærer overordnet, at der vil komme en højere CO2-afgift og et fald i energiafgiftsniveauet, samt at der indføres en ny emissionsafgift for kvoteomfattede virksomhederne.
 - Ifølge forslaget træder ændringerne kraft 1. januar 2025.
 - Den eksisterende CO2-afgift på fossilt CO2 forhøjes efter forslaget til 750 kr. pr. ton udledt CO2 for virksomheder, der ikke er omfattet af kvoteloven.
 - Ifølge forslaget sker der en gradvis indfasning af CO2-afgiften for den CO2, der er knyttet til virksomhedens procesforbrug.
 - For virksomheder, der er omfattet af kvoteloven, betyder lovforslaget, at der både sker regulering af den eksisterende CO2-afgift samt indføres en ny CO2-emmissionsafgift på 375 kr. pr. ton udledt CO2. Denne nye emissionsafgift vil efter forslaget blive indfaset gradvist fra 2025-2030.
 - I forhold til emissionsafgiften er der ikke mulighed for at opnå godtgørelse uanset om brændslet anvendes til rumvarme, processer eller til elproduktion. Virksomheder, der er omfattet af kvoteloven, kan dog efter forslaget opnå delvis godtgørelse af den CO2-afgift, der er medgået til producere rumvarme og varmt vand. Godtgørelsen vil i 2025 være 10 % og stige frem til 2030 med 50 %.

Ny CO2-afgift og emissionsafgift

Betydning for affaldsforbrændingsanlæg,

- Affaldsforbrændingsanlæg, som er omfattet af kvoteloven (over 20 MW):
 - Skal betale ny emissionsafgift på 350 kr.
- Affaldsforbrændingsanlæg, som IKKE er omfattet af kvoteloven (under 20 MW).
 - Skal betale en højere CO2-afgift for virksomheder på 750 kr. pr tons.
- Hvad med affaldsforbrændingsanlæg som opsamler CO2 og enten gemmer eller bruger den i f.eks. PTX?

Fjernvarmeverker ventes at få afgift for CO2 de ikke udleder

Selv hvis affaldsforbrændinger lagrer CO2 fra deres skorstene, skal de betale afgift på 375 kroner per ton.

Ny CO2-afgift og emissionsafgift

Ny CO2-afgifts betydning ved CCS og CCU – ministersvar til Dansk Fjernvarme

- Klima- Energi og Forsyningsministerens svar af 8 maj 2024 til Dansk Fjernvarme:
 - *Jeg har haft en god og konstruktiv dialog med fjernvarmesektoren for at finde de rigtige løsninger både inden for og uden for de aftalte CCS-udbud.*
 - *I aftalens ånd og for at understøtte aftalen om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark vil der blive taget hensyntagen til afgiftslovgivningen i CCS-udbuddene. Dermed vil konkurrencevilkårene mellem forskellige bydere være ens på trods af forskelle i emissions- og CO2-afgiften. Udbudsdesignet er ikke endeligt fastlagt og skal statsstøttegodkendes af Kommissionen.*
 - *Desuden arbejdes der på at etablere en aftaleordning, så virksomheder, der etablerer et CCS-anlæg uden for puljen, vil kunne indgå en aftale med myndighederne herom. De vil herved få ret til refusion af den del af CO2-afgiften, der vedrører opsamlet og lagret CO2.*
 - *En tilbagebetaling af CO2-afgiften svarende til den CO2, der opsamles og lagres, vil give den rette tilskyndelse til at anvende CCS og dermed reducere CO2-udledningen. Ordningen vil desuden give alle virksomheder mulighed for afløftning af CO2-afgiften svarende til den opsamlede og lagrede CO2, og den vil derfor ikke blot sikre afløftning af afgiften for kvoteomfattede affaldsværker, men også for ikkekvoteomfattede virksomheder, der måtte beslutte sig for at etablere CCS.*
 - *Jeg er glad for, at vi har fundet denne løsning, som både giver det rigtige resultat og som giver den fremtidssikring, som branchen har efterspurgt.*
 - *Som det også er beskrevet i fremsættelsestalen til lovforslag nr. L 182, vil jeg derfor fremsætte ændringsforslag om disse problemstillinger under Folketingets behandling af lovforslagene.*

Overskydende kvoter ved CO2-fangst

Retsgrundlag

- Varmeforsyningslovens § 20, stk. 9:
 - *Stk. 9. Værdien af overskydende CO2-kvoter tildelt til varmeproduktion i medfør af lov om CO2-kvoter modregnes i priserne for ydelser omfattet af stk. 1. Værdien af overskydende CO2-kvoter, som er opstået ved statsligt støttet CO2-fangst, -transport, -lagring og -udnyttelse, skal dog overføres til CO2-fangstenheden, som skal lade værdien indgå i beregningen af støttebeløbet. Ved overskydende kvoter forstås, at antallet af gratis tildelte kvoter til producenten i medfør af lov om CO2-kvoter er større end det antal, producenten faktisk har haft behov for til dækning af CO2-udledningen fra varmeproduktionen*

Overskydende kvoter ved CO2-fangst

Indhold

- Varmeforsyningslovens § 20, stk. 8 indebærer modregningen af værdien af de overskydende kvoter indgår som et led i prisfastsættelsen efter »hvile i sig selv-princippet«.
- Overskydende varmekvoter fra statsstøttet CO2-fangst skal ikke tilbageføres til varmemeforbrugerne, men overføres til den statsstøttede CO2-fangstenhed.
- Værdien af kvoterne skal indgå i beregningen af støttebeløbet. Dermed er de overskydende varmekvoter med til at finansiere støtte til CO2-fangstanlæggene i stedet for at nedsætte varmeprisen.

Affaldsforbrænding m.v. og modregning i kommunens bloktilskud

Advokatfirmaet
energi & miljø

Retsgrundlaget

- Varmeforsyningslovens § 23 I:
 - *Kommuner registrerer modtagne uddelinger fra og vederlag ved afståelse af ejerandele i virksomheder, der ejer eller i perioden efter den 20. februar 2003 har ejet anlæg til fremføring af opvarmet vand eller damp, eller virksomheder, der direkte eller indirekte ejer eller i perioden efter den 20. februar 2003 har ejet andele i sådanne virksomheder. Kommuner registrerer modtagne uddelinger fra og vederlag ved afståelse af ejerandele i virksomheder, der ejer eller i perioden efter den 3. maj 2017 har ejet anlæg til produktion af opvarmet vand eller damp, eller virksomheder, der direkte eller indirekte ejer eller i perioden efter den 3. maj 2017 har ejet andele i sådanne virksomheder..*

Affaldsforbrænding og modregning i kommunens bloktilskud

Forsyningstilsynets afgørelse af 19. april 2024 vedr. AffaldPlus

- Affaldsplus varetog affaldsforbrændingsaktiviteter, samt ejede to mindre varmetransmissionsledninger til forsyning af Næstved Fjernvarme
- Affaldsplus og dets ejerkommuner dermed omfattet af varmemforsyningslovens § 23 I om blokmodregning ved udlodning til ejerkommunerne
- Forsyningstilsynet traf 19. april 2024 afgørelse om modregning i Affaldplus ejerkommunernes bloktilskud ved udlodning af indskudskapital på 77.018.000 kr. den 30. september 2009
- Interessante elementer i Forsyningstilsynets afgørelse:
 - Forsyningstilsynet fastsætter selv rådighedsbeløb og rådighedsdato ved kommunernes manglende indberetning efter varmemforsyningslovens § 23 I, stk. 9
 - Forsyningstilsynet fastslår, at der er tale om indskudskapital og ikke gæld til ejerkommunerne, og lægger særligt vægt på, at ejerkommunerne tidligere har ansøgt Forsyningstilsynet om forrentning af indskudskapital
 - Kommunerne har opbevaringspligt for en regnskabsmæssig opgørelse over midler som stammer fra aktiviteter omfattet af varmemforsyningsloven tilbage fra 15. juni 2006

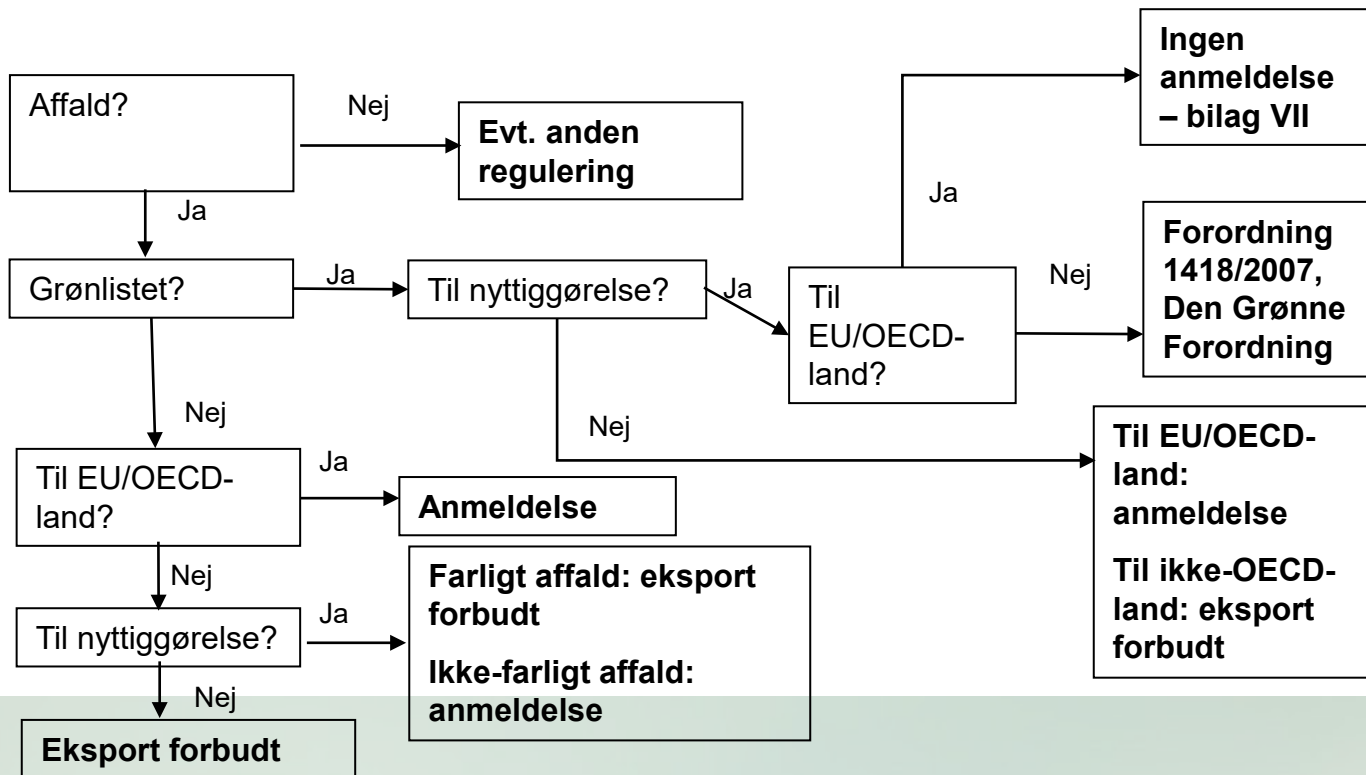

Transportforordningen

Overordnet om transportforordningen

- En EU-retsakt, der gælder direkte i alle EU-lande
- Bestemmer procedurer og kontrolordninger for overførsel af affald
 - Mellem EU-lande
 - Til EU
 - Fra EU
- Ikke affald, der transporteres med skib, tog, fly eller radioaktivt affald, militæraffald og animalske biprodukter (biproduktforordningen)
- Man betragter affald som en vare, der som udgangspunkt kan bevæge sig over grænserne – dog begrænset af kildeprincippet, der deler sig i:
 - Nærhedsprincippet
 - Princippet om tilstrækkelig egenkapacitet
- Hvis affald skal transporteres, skal det som udgangspunkt anmeldes – medmindre der er tale om bestemt affald – se næste slide.

Oversigt over eksport af affald iht. transportforordningen

Hvad er nyt?

- Digitalisering af anmeldelser og transportdokumenter til anmeldepligtigt og grønlistet affald
- Strammere krav til eksport af grønlistet affald ud af EU
- Udvidet mulighed for testkørsler
- Flere vejledninger bliver nu EU-"retsakter"
- Styrket håndhævelse
- Offentliggørelse af oplysninger om overførsler i det nye system ("aktindsigt")
- Er ikke endeligt vedtaget – skal til afstemning i og godkendes af Europa-Parlamentet og Ministerrådet.
- Vil formentlig gælde fra 1. halvår 2026.

Nye bekendtgørelser

Udkast til bekendtgørelse om håndtering af bygge- og anlægsaffald
Udkast til bekendtgørelse om kommunalbestyrelsens indberetning af
udbud af forbrændingseget affald, hvor de konkurrencefremmende
tiltag ikke følges

Bekendtgørelse om håndtering af bygge- og anlægsaffald

Bygge- og anlægsarbejder

- *§ 1. Formålet med denne bekendtgørelse er at sikre, at bygge- og anlægsaffald og nedrivningsmaterialer bliver håndteret på en sådan måde, at problematiske stoffer udsorteres, og at affaldet materialenyttiggøres.*
- Der skal indgives affaldsanmeldelse til kommunen digitalt. Skal ajourføres ved ændringer/ny viden.
- Der skal foretages en miljøscreening af bygning/anlæg/renovering. Problematiske stoffer skal kortlægges, hvis screeningen øger mistanken om tilstedeværelsen heraf.
- Byggearbejde må påbegyndes når kommunen har (1) accepteret affaldsanmeldelsen og (2) orienteret bygherren – eller tidligst to uger efter anmeldelsens indgivelse.

Bekendtgørelse om håndtering af bygge- og anlægsaffald (II)

Selektiv nedrivning – og autorisation mv.

- Derudover regler om selektiv nedrivning ved nedrivningsarbejde med hel/delvis fjernelse af 250 m² etageareal eller mere.
- Bilag 2 indeholder rækkefølgen for selektiv nedrivning
- Udarbejdelse af nedrivningsplan, som skal tilsendes kommunalbestyrelsen senest 3 uger før nedrivningen begyndes
- Nedrivning af flere bygninger vurderes under ét.
- Kommunen kan opkræve gebyr for udgifter til behandling af nedrivningsplanen.
- Bekendtgørelsen nævner desuden, at der skal ansøges om **autorisation** til at forestå nedrivning, samt at der skal anvendes en såkaldt **miljø- og ressourcekoordinator** samt en **ressourceansvarlig**.
 - Der er udstedt bekendtgørelse, der handler om dette
- Forventes at træde i kraft 1. juli 2024.

Bekendtgørelse om kommunalbestyrelsens indberetning af udbud af forbrændingseget affald, hvor de konkurrencefremmende tiltag ikke følges (I)

- Bekendtgørelsen regulerer, hvornår og hvordan en kommunalbestyrelse skal indberette oplysninger om udbud af opgaver med behandling af forbrændingseget affald
- Bekendtgørelsen finder kun anvendelse på kommunalbestyrelsen
- Kommunalbestyrelsen skal indberette til Forsyningstilsynet, hvis kommunalbestyrelsen vælger at fravige de konkurrencefremmende tiltag.
- Indberetning til Forsyningstilsynet skal ske samtidigt med tildelingen af kontrakt til forbrændingsanlægget.
- Skal indeholde markedsscreening, herunder udbudsmateriale og hvorfor de konkurrencefremmende tiltag er fraveget.

Bekendtgørelse om kommunalbestyrelsens indberetning af udbud af forbrændingseget affald, hvor de konkurrencefremmende tiltag ikke følges (II)

- Vejledningen om de konkurrencefremmende tiltag ved siden af de almindelige udbudsretlige regler og grundsætninger.
- Risiko for meget snævert manøvrerum
- Som vi forstår det, er der tale om følg-eller-forklar-princippet, hvor tiltagene ikke følges.
- Se KLs kritiske høringssvar [her](#).
- Bekendtgørelsen træder i kraft 15. juni 2024

Nye afgørelser

Ikke medhold i klage over miljøgodkendelse af ændringer på genbrugsplads i Læsø Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnets [afgørelse](#) af 19. februar 2024 – 22/08187

- Klagen angik et tillæg til en eksisterende miljøgodkendelse, hvor tillægget blandt andet var driftsændringer, udvidelser, samt at genbrugspladsen måtte være døgnåbent for tilmeldte private for aflevering af ikke-farligt affald.
- Miljøstyrelsen havde meddelt tilladelse til tillægget, således at der kunne etableres døgnåbent levering af affald mod etablering af hegn og videoovervågning, der fungerer som tilmeldeordning.
- Nævnet fandt, at der kan fastsættes vilkår om indhegning, aflåselig port og tilmeldeordning ved aflevering uden for åbningstid.
- De fravigelser fra standardvilkårene, som ovenstående er udtryk for, er ikke forkerte, når standardvilkårenes hensigt ikke forspildes. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at omgivelserne ikke blev påført forurening, ligesom at tillæggets vilkår blev vurderet til at medføre mindst samme miljøbeskyttelse som standardvilkårene i øvrigt tilsigtede.

Afvisning af klage over miljøgodkendelse af drift af affaldssorteringsanlæg i Kolding Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnets [afgørelse](#) af 31. januar 2024 – 22/06876

- Kommunen har meddelt miljøgodkendelse af affaldssorteringsanlæg, omfattende drift af plads og en hal til diverse affaldshåndtering, jf. miljøbeskyttelseslovens § 33, da projektet var omfattet af listepunkt K 203 og K 212.
- *”At have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald betyder, at man skal være berørt af afgørelsen i en vis kvalificeret grad. Denne påvirkning skal være speciel i sammenligning med den påvirkning, som afgørelsen vil have for alle og enhver inden for en større personkreds. Afgørelsens retlige eller faktiske konsekvenser skal således for den pågældende **være mere udprægede end for de fleste andre fysiske eller juridiske personer**, og eventuelle følger for den pågældende **skal have en vis vægt**. En ren ideel interesse eller en mere almindelig, principiel, teoretisk eller holdningsbaseret interesse, eksempelvis i et områdes natur- og miljøforhold, vil ikke i sig selv kunne begrunde klageberettigelse. Klageretten omfatter således ikke uden videre naboer eller beboere i det pågældende område i almindelighed.”*
- Klager drev virksomhed 300 m sydvest fra projektområdet med bebyggelse og offentlig vej imellem, således at klager blev vurderet til ikke at blive væsentligt påvirket.

Ophævelse og hjemvisning i sag om tilladelse til udlæg af ren og forurennet jord i rabat langs vejstykke i Lolland Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnets [afgørelse](#) af 29. januar 2024 – 20/05894

- Kommunen havde efter miljøbeskyttelseslovens § 19 meddelt tilladelse til udlæg af "ca. 660 tons ren og forurennet jord" på en 400 m lang strækning.
- Afgørelsen forholder sig kun til kommunens afgørelses hjemmelsgrundlag, altså **om jordudlægget må anses for at være et godkendelsespligtigt anlæg** efter miljøbeskyttelseslovens § 33.
- Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at opfyldning og udjævning af vejens rabat ved udlæg af 660 tons jord må anses for at være et anlæg. Det afgørende er i vurderingen, om den anvendte overskudsjord er affald.
- Det er op til den stedlige myndighed (kommunen) at vurdere, om det anbragte jord udgør affald. Dog fremgår af følgende af nævnets afgørelse: *"Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om jordregulativ, at forurennet jord som udgangspunkt skal anses som affald, da man som følge af de mere begrænsede anvendelsesmuligheder normalt vil være forpligtet til at skille sig af med opgravet, forurennet jord."*
- Derudover fandt nævnet, at der, henset til jordprøverne, alene var tale om forurennet jord.

Ophævelse og hjemvisning i sag om påbud om fjernelse af asbestholdigt byggeaffald i Vejen Kommune (I)

Miljø- og Fødevareklagenævnets [afgørelse](#) af 11. januar 2024 – 20/00935

- Kommunen havde påbudt, at klager skulle fjerne asbestholdigt byggeaffald med hjemmel i jordforureningslovens § 41. Nævnet fandt kun anledning til at behandle, hvorvidt klageren var en forurener efter jordforureningslovens § 41.
- *Som forurener anses i henhold til jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1, den, der i erhvervsmæssigt eller offentligt øjemed driver eller drev den virksomhed eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen hidrører. Forureningen, eller en del heraf, skal være sket i den pågældende driftsperiode. ... I nærværende sag påhviler det dermed Vejen Kommune at dokumentere, at klager som påbudsadressat har handlet uforsvarligt, og at den konstaterede jordforurening skyldes klagers uforsvarlige adfærd.*
- Det kunne i sagen ikke udelukkes, at det ikke var ejendommens ejer, der stod bag nedrivningen, samt at det ikke kunne fastslås, at det var hele det pågældende areal, der var "forurenet". Hjemvist til fornyet undersøgelse.

Ophævelse og hjemvisning i sag om påbud om fjernelse af asbestholdigt byggeaffald i Vejen Kommune (II)

Miljø- og Fødevareklagenævnets [afgørelse](#) af 11. januar 2024 – 20/00935

- Derudover udtalte nævnet sig om proportionalitetsprincippet anvendelse i sagen ved et oprensningsspåbud, jf. forarbejderne til jordforureningslovens §§ 40 og 41.
- Da sagen/forureningen ikke var tilstrækkeligt belyst, kunne kommunen ikke med sikkerhed udstede et oprensningsspåbud, herunder vurdere om oprensningsudgifterne ville stå mål med forureningen
- Løftet pegefinger om kommunens oplysning af sagen.

Vestre Landsrets dom af 22. april 2024

- Sagen angik en kommunes krav på efterbetaling af affaldsgebyr for boliger i en almen boligforening. Der var 72 boliger men kun opkrævet boligabonnemement for 18 boliger. Fejlen var blevet opdaget mere eller mindre tilfældigt. Kommunen udførte tilsyn i form af stikprøvekontrol.
- Spørgsmålet i sagen var, om kommunens krav var bortfaldet ved passivitet.
- Boligforeningen gjorde bl.a. gældende:
 - At foreningen havde overtaget ejendommen fra kommunen, hvor der også havde været anmeldt færre end 72 boliger til affaldsordningen.
 - At foreningen ikke havde været i ond tro, da foreningen sammenholdte de opkrævede beløb med tidligere opkrævninger.
 - At det er de nuværende lejere, der i henhold til almenboligloven kommer til at betale for efteropkrævningen.
- Landsretten tiltrådte byrettens dom om, at kommunens krav ikke var bortfaldet ved passivitet. Landsretten lagde vægt på:
 - At det fremgik af fakturaerne, at der var tale om 18 stk. boligabonnementer.
 - At foreningen er en professionel udlejer.
 - At Aalborg Kommune ikke havde givet foreningen en berettiget forventning om, at kommunen ikke ville forfølge et krav på efterbetaling.
 - At det forhold, at kravet vil blive opkrævet hos de nuværende lejere, kan ikke føre til et andet resultat.

Miljøansvar

Cheminova pumper miljøfarlige stoffer ud i et hav, der allerede er forurenet: Miljøministeriet har i årevis undladt at gribe ind

Ministeriet lader ulovligt erhvervshensyn gå foran miljøhensyn, slår eksperter fast.

Jordskred sender 'gletsjere' af forurenet jord i åen ved Randers

Det vådeste år i dansk vejrhistorie har sat skub i 1.500 tons forurenet jord, som nærmer sig Alling Å i Randers.

Minister lover at rydde op på giftgrunde: 'Det skylder vi fremtidige generationer'

De ni såkaldte 'generationsforureninger' i Danmark skal væk. Det lover miljø- og fødevarerminister Jakob Ellemann-Jensen (V).

Ny rapport frifinder Grindsted: Ikke mere sygdom eller ALS end i andre byer

Mandag aften kom det svar, borgere i Grindsted længe har ventet på.

Store mængder af farligt stof er målt i Korsør-borgeres blod: 'Man falder ned i et sort hul'

Blodprøver fra 187 personer viser store koncentrationer af stoffet PFOS hos flere af dem.

Giftrydning i Kærgård Klitplantage

Oprydningen efter giftforureningen i Kærgård Klitplantage ved vestkysten starter om få dage. Der er tale om en delvis oprensning af Grindstedværkets kemikalielosseplads.

Danfoss efter giftfund på Nordals: Vi tager sagen meget alvorligt

Med accept fra myndighederne kunne Danfoss tidligere dumpe sit affald på Nordals. Det beklager selskabet i dag.

Nu er teknologien endelig klar til at rense Høfde 42 for gift – men politikerne nøler

Med nyudviklede metoder vil man bagefter kunne bygge sandslotte af sandet igen.

Minister reagerer på Collstrup-sag

Miljøstyrelsen arbejder lige nu på et lovforslag, der skal gøre det sværere for firmaer som Collstrup at forurene i Danmark.

Miljøansvar

Miljøskade

Miljøerstatning

- Retsgrundlag:
 - Miljøansvarsdirektivet (2004/35)
 - Miljøskadeloven "samlelov" (lbkg 482/2022)
 - Regler om miljøskader i sektorlove (miljøbeskyttelsesloven, husdyrbrugloven, havmiljøloven, jordforureningsloven m.fl.)

- Rammedirektiv og minimumsdirektiv.
- Formål:
 - ... at opstille rammebestemmelser om miljøansvar, der bygger på princippet om, at forureneren betaler, med henblik på at forebygge og afhjælpe miljøskader, jf. artikel 1.
- Overordnet opbygning:
 - Pligt til at forebygge miljøskade.
 - Pligt til at afværge miljøskade.
 - Pligt til at bære omkostninger til forebyggelse og afhjælpning.
 - Objektivt ansvar for bilag III-aktiviteter.
 - Culpaansvar for øvrige erhvervsaktiviteter.

- Den danske model består af en to strenget lov-model:
 - Eksisterende sektorlove med miljøtilsyn.
 - Miljøskadelov som samlelov.
- Inden kommunen eller regionen træffer afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare fore en miljøskade, skal myndigheden foreligge et udkast til afgørelse til udtalelse for Miljøstyrelsens, jf. bekendtgørelse 1460/2015.
- Miljøstyrelsens udtalelse er bindende.

MAD2023.305 – Miljøstyrelses afgørelse af 22. december 2023 vedrørende forurening af Alling Å

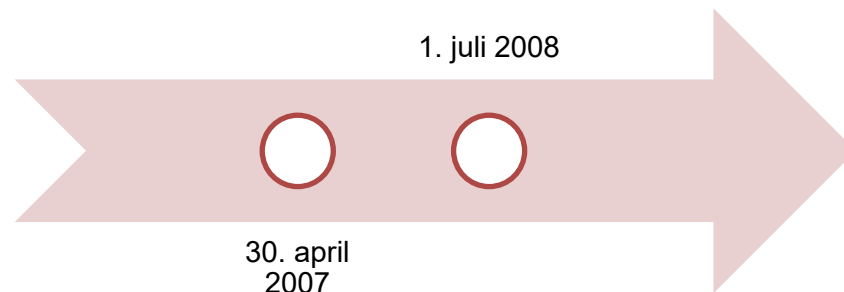
- Miljøstyrelsen modtog den 19. december 2023 udkast til afgørelse fra Randers Kommune om, at der foreligger en miljøskade eller overhængende fare for miljøskade i forbindelse med jordskredet fra Nordic Waste.
- Miljøstyrelsen kom herefter med en bindende udtalelse, jf. bekendtgørelse 1460/2015.
- Miljøstyrelsen erklærede sig enig i, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade på vandforekomsten Alling Å og visse bilag II-arter efter habitatdirektivet.
- Miljøstyrelsen fandt ikke, at der på det foreliggende grundlag er tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid på kystvand og andre beskyttede arter og natur i området.

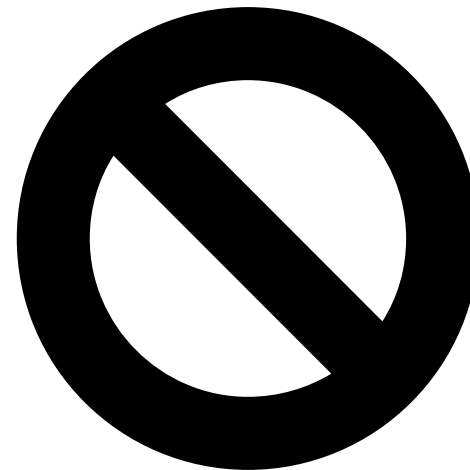
Miljøskade

Hvornår gælder miljøansvaret (tidsmæssig anvendelse)?

- Miljøansvarsdirektivet og miljøskadeloven har ikke tilbagevirkende kraft.
- Finder ikke anvendelse på miljøskade, som fandt sted inden 30. april 2007/1. juli 2008.
- Finder ikke anvendelse på miljøskade, der indtraf efter 30. april 2007/1. juli 2008, når aktiviteten fandt sted og blev afsluttet inden denne dato.
- Forældelsesfrist på 30 år (fra aktivitet, der førte til skaden, fandt sted).

- Forurening omfattet af internationale havkonventioner.
- Forurening forvoldt i forbindelse med krig eller borgere uroligheder samt naturbegivenheder af usædvanlig, uundgåelig og uafværgelig art (force majeure).
- Diffuse forureninger.

EU-Domstolens dom i sag C-378/08

- Sagen angik et området ved bugten Rada di Augusta ved Sicilien, der siden 1960'erne været anvendt som centrum for olietankskibe og været anvendt af den petrokemiske industri. De italienske myndigheder havde påbudt de nuværende petrokemiske virksomheder i området oprensning af forurening.
- Det første spørgsmål for EU-Domstolen angik, om direktivet fandt anvendelse på en forurening, der for den overvejende del var af ældre dato.
- EU-Domstolen fastslog, at direktivet gælder for miljøskader, der er forvoldt af en emission, begivenhed eller hændelse indtrådt efter 30. april 2007, når dette er en følge af handlinger, der er udøvet før denne dato, men ikke er bragt til ophør inden denne dato.
- Spørgsmålet var herefter, om det var muligt at gøre de nuværende virksomheder i området ansvarlige for en miljøskade, der skyldtes aktiviteter i en lang periode forvoldt af et ukendt antal virksomheder.
- EU-Domstolen lagde til grund, at miljøansvarsdirektivet bygger på, at ikke alle former for miljøskader kan afhjælpes ved en ansvarsordning, og at ansvar for diffuse miljøskøder kun er mulig, hvis der er godtgjort årsagssammenhæng mellem operatørens handling og miljøskaden.
- Domstolen udtalte, at direktivet ikke hindrer, at medlemsstaterne opstiller en formodning for årsagssammenhæng, under forudsætning af, at der er troværdige beviser, som kan underbygge formodningen, og operatøren har mulighed for at afkræfte formodningen.

- Miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forårsaget af en "erhvervsmæssig aktivitet".
- Kun den del af miljøet, der er omfattet af definitionen af "miljøskade":
 - Skade på beskyttede arter og naturtyper.
 - Forurening af vandmiljøet på land og på havet.
 - Jordforurening, der kan have sundhedsmæssige konsekvenser.
- Der er hjælp at hente i:
 - Miljøskadebekendtgørelsen (94/2015).
 - Miljøstyrelsens vejledning om miljøskadelovens skadebegreb (4/2008).

I denne direktiv forstås ved:

1. "miljøskade":

a) skade på beskyttede arter og naturtyper, dvs. en skade, som medfører **en betydelig negativ påvirkning** af indsatsen for at opnå eller oprethold en **gunstig bevaringsstatus** for sådanne naturtyper og arter. Påvirkningens omfang vurderes i forhold til den **hidtidige tilstand** under hensyn til kriterierne i bilag I.

Skade på beskyttede arter og naturtyper omfatter ikke tidligere identificerede skadelige virkninger, der skyldes en operatørs handling, som de pågældende myndigheder udtrykkeligt har godkendt [...].

b) skade på vandmiljøet, dvs. en skade, som medfører en **betydelig negativ påvirkning** af de pågældende vandressourcers økologiske, kemiske eller kvantitative tilstand eller økologiske potentiale som defineret i direktiv 2000/607EF, med undtagelse af negative virkninger, der er omfattet af artikel 4, stk. 7, i nævnte direktiv.

c) skade på jord, dvs. en jordforurening, der medfører en **betydelig risiko** for, at menneskers sundhed **påvirkes negativt** som følge af en direkte eller indirekte tilførsel af stoffer, præparater, organismer eller mikroorganismer til jord eller undergrund.

Visse kriterier for vurdering af, om der foreligger en miljøskade på beskyttede arter og naturtyper

- Miljøskadebekendtgørelses bilag 1:
 - Gunstig bevaringsstatus
 - Vurderes i forhold til bevaringsstatus på det tidspunkt, hvor skaden indtræffer, deres rekreative værdi og deres evne til naturlig regeneration.
 - Htidig tilstand
 - Bl.a. følgende data skal inddrages:
 - Antallet af individer, deres densitet eller det dækkede areal.
 - Artens/naturtypens bevaring samt sjældenhed.
 - Artens formeringskapacitet, levedygtighed/evnen til naturlig regeneration.
 - Artens/naturtypens evne til selv i løbet af kort tid at retablere minimum htidig tilstand.
 - Betydelig negativ virkning
 - Følgende skal ikke nødvendigvis betegnes som betydelige skader:
 - Negative udsving, der er mindre end de naturlige.
 - Negative udsving, der skyldes naturlige årsager eller indgriben i forbindelse med sædvanlig forvaltning af arealer.
 - Skade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, der påvist, hurtigt og uden indgriben vil retablere som minimum htidig tilstand.

MAD2018.415 – Miljøstyrelsens afgørelse af 21. december 2018 i forbindelse med udslip gødningsvæske til bl.a. Tuse Å

- Ved uheld om natten 5.-6. september 2018 var der lækket væske fra gylleslanger på marker tilhørende Torbenfeldt Gods. Ca. 100 tons gyllevæske var løbet ud på jorden og videre til et privat vandløb og herfra videre til bl.a. Tuse Å. Gylleslangerne var udlagt af en maskinstation.
- Kommunen iværksatte afværgeforanstaltninger og orienterede maskinstationen om, at kommunen mente, der var tale om en miljøskade. Maskinstationen afviste, at der var tale om en miljøskade, da der skulle tages højde for de iværksatte afværgeforanstaltninger.
- Miljøstyrelsen afgav bindende udtalelse. Styrelsen bemærkede, at en negativ påvirkning, der indebærer, at en vandforekomst rykker en tilstandsklasse, som udgangspunkt må anses for at være betydelig, og dermed en miljøskade. Videre anførte styrelsen, at vurderingen skal tage udgangspunkt i vandmiljøets hidtidige tilstand, men at en skade som genopretter sig selv inden for ca. 1 år ikke anses for en miljøskade. Styrelsen anførte, at der ikke kunne tages hensyn til planlagte eller allerede fortegne foranstaltninger. Styrelsen lagde til grund, at udslippet havde haft betydelig negativ påvirkning af bl.a. Tuse Å, hvor der var konstateret fiskedød på en 15 km strækning og kraftig påvirkning af smådyrsfauna. Styrelsen konkluderede, at det formentlig ville tage mindst 1 ½ år, før den tidligere tilstand var genoprettet, og at det for smådyr ville tage mere end et år, før tilstanden var oprettet.
- Miljøstyrelsen tiltrådte kommunen udkast til afgørelse om, at der forelå en miljøskade.

MAD2018.276 – Miljøstyrelsens afgørelse af 24. august 2018 i forbindelse kollaps og brand på Dan Gødning tankanlæg

- Den 3. februar 2016 kollapsede en 10.000 m³ tank indeholdende 12.500 tons flydende gødning på Dan Gødning tankanlæg i Fredericia. Der opstod en voldsom brand, som antændte andre tanke, og som medførte at betydelige mængder flydende gødning løb ud i Lillebælt.
- Fredericia Kommune iværksatte en udredning, der i første omgang vurderede, at der ved kollapse var udledt ca. 4.000 tons kvælstof i Lillebælt. Kommunen vedtog udkast til afgørelse om, at der forelå en miljøskade på vandmiljøet og nærliggende Natura 2000-områder.
- Miljøstyrelsen afgav bindende udtalelse, hvorefter styrelsen ikke mente, at der var tilstrækkelig grundlag for at beslutte, at der foreslå en miljøskade.
- Efter yderligere undersøgelser, konkluderede kommunen i et nyt udkast, at der var sket udslip af 2.755 tons kvælstof, og efter yderligere beregninger konkluderede kommunen, at der efter forureningsuheldet som følge af strømforhold var sket en sådan spredning af kvælstofforureningen, at der ikke var sket varig skade på vandmiljøet, og at der ikke var sket skade på Natura 2000-områder.
- Miljøstyrelsen tiltrådte vurderingen.

Miljøskade

Hvem er ansvarlig?

- Som udgangspunkt den, der er ansvarlig for driften af den virksomhed eller det anlæg, som den overhængende fare for miljøskade eller miljøskaden stammer fra.
- Producenten eller importøren af affaldsstoffer (f.eks. slam) og husdyrgødning, der bruges til jordbrugsformål, er ansvarlig, hvis skaden er sket som følge af fejl ved produktet.

Miljøskade

Handlepligt – ansvar for at forebygge, begrænse og afværge miljøskade

- Objektivt ansvar for aktiviteter i miljøansvarsdirektivets bilag III.
 - IE-direktivet
 - Affaldsrammedirektivet og de øvrige affaldsdirektivet
 - Direktivet om udvindingsindustriens håndtering af affald
 - Offshoresikkerhedsdirektivet
 - Osv...
 - Objektivt ansvar betyder, at det indtræder, selvom skaden ikke kunne indgås.
- Culpaansvar for øvrige aktiviteter.

Handlepligt – ansvar for at forebygge, begrænse og afværge miljøskade

- Forebyggende foranstaltninger:
 - Pligt til omgående at træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger.
 - Pligt til så hurtigt som muligt at underrette den relevante myndighed.
 - Myndighedens adgang til:
 - At kræve oplysninger.
 - At træffe/kræve/instruere om nødvendige forebyggende foranstaltninger.
- Afhjælpende foranstaltninger:
 - Pligt til straks at underrette den relevante myndighed.
 - Pligt til at træffe øjeblikkelige foranstaltninger samt afhjælpende foranstaltninger.
 - Myndighedens adgang til:
 - At kræve oplysninger.
 - At træffe/kræve/instruere om øjeblikkelige foranstaltninger.
 - At træffe/kræve/instruere om nødvendige om afhjælpende foranstaltninger.

- Operatøren skal betale for alle forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.
- Finansiell sikkerhedsstillelse for omkostninger i forbindelse med Miljøstyrelsens administration og tilsyn.
- Udgifter som tilsynsmyndigheden har skal ikke dækkes af operatøren.
- Refusionskrav efter miljøerstatningsloven og det almindelige erstatningsansvar.

- Hvis miljøskaden eller den overhængende fare:
 - Er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet.
 - Skyldes overholdelse af påbud eller instrukser udstedt af en offentlig myndighed med undtagelse af påbud eller instrukser som følge af emission eller hændelse, der skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.
- Vedrører kun det objektive ansvar.
- Det indebærer et subsidiært økonomisk ansvar for staten.
- Godtgørelsesordning hvorefter den ansvarlige vil kunne få godtgjort de rimelige omkostninger, der er forbundet med de nødvendige foranstaltninger til håndtering af miljøskaden eller den overhængende fare herfor.

Artikel 14

Finansiell sikkerhedsstillelse

1. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at anspore de relevante økonomiske og finansielle aktører til at udvikle instrumenter og markeder for finansiell sikkerhed, herunder finansielle mekanismer i tilfælde af insolvens, for at gøre det muligt for operatørerne at benytte finansiell sikkerhedsstillelse til dækning af deres ansvar efter dette direktiv.

2. [...]

Kort nyt | 16. apr kl. 05:40

Forslag fra SF: Virksomheder skal stille sikkerhed for miljøskade, og forureneren betaler

[LÆS OP](#) [ORDBOG](#) [TEKST](#)

AF
Anne Øllgaard

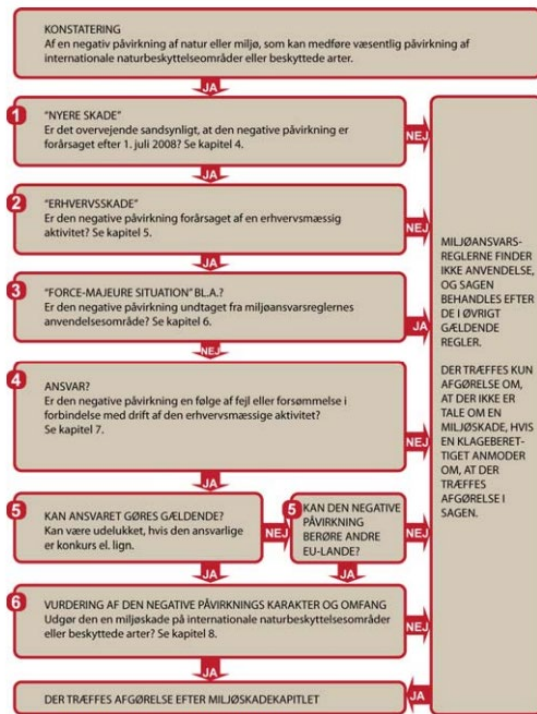
Oprydningsarbejdet efter jordskredet ved Nordic Waste efterlader en millionregning til skatteborgerne. Men nu vil SF sætte en stopper for, at lignende kan ske i fremtiden med et beslutningsforslag, der er til behandling i Folketinget i dag.

SF vil nemlig have ændret loven, så det med sikkerhed er ejerne af forurenende virksomheder, der skal betale, siger folketingsmedlem for SF Marianne Bigum.

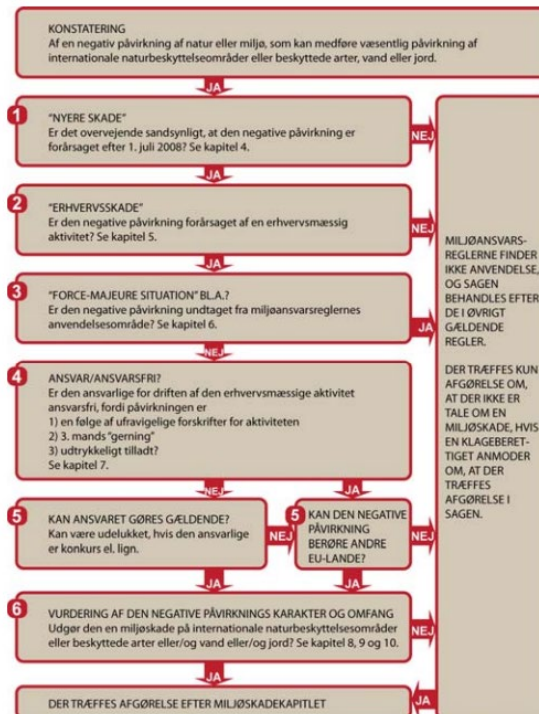
- Vi har en EU-lovgivning - miljøansvarsloven - som klart siger, at forureneren skal betale. Problemet er, at vi i Danmark har implementeret den her lovgivning hullet. Og vi stiller nu forslag til regeringen om, at de får lappet det her hul, så forureneren ikke kan løbe fra regningen.

Miljøminister Magnus Heunicke (S) har ikke haft mulighed for at stille op til interview om, hvordan regeringen forholder sig til beslutningsforslaget.

[f](#) FACEBOOK [X](#) X (TWITTER) [K](#) KOPIER LINK

Figur 3.1 Ansvar ved fejl og forsømmelser

Figur 3.2 Det ubetingede ansvar

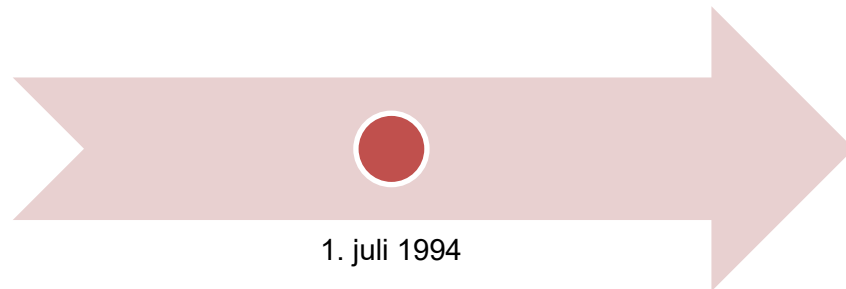
- Retsgrundlag:
 - Miljøerstatningsloven (lbkg 994/2014)
- Overordnet opbygning:
 - Begrænset anvendelsesområde (særligt farlige eller forurenende virksomheder).
 - Objektivt erstatningsansvar for miljøskader.
- Indeholder ikke krav om obligatorisk ansvarsforsikring, dog miljøbeskyttelseslovens § 39 a om sikkerhedsstillelse for udgifter til videretransport, destruktion eller deponering af affald ved selvhjælpshandling efter miljøbeskyttelseslovens §§ 69-70.

Miljøerstatning

Hvornår gælder miljøansvaret (tidsmæssig anvendelse)?

- Loven gælder for skade, der forvoldes efter lovens ikrafttræden den 1. juli 1994.
- Erstatningskrav forældes efter forældelsesloven, idet forældelses dog senest indtræder 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden.

Miljøerstatning

Hvad og hvem er omfattet?

- Loven gælder for skade, der forvoldes ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund som led i erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilaget til loven.
- Loven gælder tilsvarende for forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende.
- Ansvaret er knyttet til indehaveren af virksomheden.

- Ikke krav om culpa eller forsæt.
- Årssagsforbindelse mellem den ansvarspådragende adfærd og den skete skade.
- Skaden er en adækvat følge af den ansvarspådragende adfærd.
- Skaden skal være en følge af den aktivitet, der begrundede, at virksomheden er optaget på lovens liste.
- Ansvar indtræder ikke, hvis skaden skyldes, at aktiviteten er udøvet i overensstemmelse med ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed.

- I 2009-2011 konstaterede Jammerbugt Forsyning, at cadmiumindholdet i slam på forsyningens renseanlæg overskred grænseværdien for udbringning af slam på landbrugsjord. Forsyningen måtte herefter bortskaffe slammet i stedet for at udbringe det på landbrugsjord.
- Sagen angik, om Jammerbugt Forsyning kunne forlange erstatning fra Fjerritslev Fjernvarmeværk.
- Højesteret fandt, at overskridelserne af grænseværdierne for cadmium i slammet skyldtes udledning af cadmium i spildevandet fra fjernvarmeværket, og at udledningen havde oversteget den tilladte grænseværdi i et omfang, der ikke måtte forventes eller tåles.
- Højesteret udtalte, at forureningsbegrebet skal forstås på samme måde som efter miljøbeskyttelsesloven – der skal være sket en forrykkelse af den økologiske balance.
- Højesteret fandt at udledning af cadmium i kloaksystemet i et omfang om sket var omfattet af forureningsbegrebet i miljøerstatningslovens § 1, og at det forhold, at slammet ikke kunne udbringes på landbrugsjord på grund af forekomsten af cadmium, måtte anses for en skade, som var forårsaget af forureningen, jf. § 2.
- Endvidere udtalte Højesteret, at da forureningen måtte anses for at være en følge af den fjernvarmeproducerende aktivitet, der havde begrundet, at fjernvarmeværket var omfattet af bilaget til miljøskadeerstatningsloven, var Fjerritslev Fjernvarmeværk objektivt ansvarlig for den skade, som forureningen af slammet havde medført jf. lovens § 3.

Advokatfirmaet
energi & miljø

Kontakt

Pernille Aagaard Truelsen

Partner, advokat (H), ph.d.

+45 25 29 08 40

paa@eom.dk

Malene Blom Sillesen

Partner, advokat (L)

+45 25 29 08 46

mal@eom.dk

Jakob Schmidt Thorsøe

Advokatfuldmægtig

+45 25 29 08 44

jt@eom.dk